

**Sisäministeriö
PL 26
00023 Valtioneuvosto**

Automaattivuokraajat ry:n lausunto koskien hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi arpajaislain muuttamisesta (SMDno-2018-1061)

Automaattivuokraajat ry. uudistaa aiemmin esittämänsä kannan koko arpajaislainsäädännön uudistamiseksi siten, että uudistuksen lähtökohtana olisi elinkeinovapaus; säädeltynä, valvottuna ja vastuullisena.

Automaattivuokraajat ry. kuitenkin ymmärtää tämänhetkiset poliittiset realiteetit ja siitä johtuvan tilanteen, joka ei käsityksemme mukaan mahdollista tällä hetkellä arpajaislainsäädännön muuttamista tavoitteidemme mukaisesti myös rahavoittopelien osalta siten, että myös tälle elinkeinotoiminnan sektorille tulisi elinkeinovapaus yllä esittämällämme vastuullisella tavalla.

Katsomme kuitenkin, että arpajaislain 56§:ssä tarkoitettujen peliautomaattien ja pelilaitteiden (tavarapalkintopelit) oligopoli on purettava ja arpajaislain 7. luvussa ja 56§:ssä tarkoitettu toiminta on vapautettava normaalin elinkeinotoiminnan piiriin säädeltynä, valvottuna ja vastuullisena.

Pidämme myös välttämättömänä, että suurimman tavaravoiton arvo tarkistetaan ja pidetään jatkossa samalla tasolla, kuin hajasijoitetussa raha-automaatissa, kuten voimassaolevan arpajaislain säätämisen aikaan vuonna 2001 oli. Vakiintuneen käytännön mukaisesti aiempina vuosina raha-automaatin ja tavarapalkintopelin suurimman voiton määrä/arvo seurasivat hyvin läheisesti toisiaan; 1980 luvulla suurimman rahavoiton määrän ollessa 20 mk (3,40 €) oli suurimman tavarapalkinnon arvo 50 mk (8,40 €), 1990 luvulla raha-automaatin suurimman voiton määräksi vahvistettiin 100 mk (16,80 €) ja pian tämän jälkeen myös suurimman tavarapalkinnon arvo korotettiin vastaavaksi eli 100 mk:n (16,80€) suuruiseksi, 1990 luvulla tarkasteltiin automaateista saatavan voiton enimmäismäärää vielä toistamiseen siten, että raha-automaatista saatavan suurimman voiton määrä korotettiin 200 mk:n (33,60 €) ja jälleen vastaava korotus tehtiin myös suurimman tavarapalkinnon arvoon eli suurimmaksi tavarapalkinnon arvoksi vahvistettiin vastaava 200 mk (33,60 €).

Vasta 2000 luvulla edellä esitetty yhteys suurimman rahavoiton ja suurimman tavarapalkinnon arvon välillä katkesi siten, että nykytilanne on aiempaan verrattuna täysin käsittämätön, tällä hetkellä suurimaksi raha-automaatista kerrallaan saatavan voiton määräksi on vahvistettu 10.000,00 € ja raha-automaatin sijaitessa pelihallissa suurimmaksi kertavoiton määräksi on vahvistettu huimat 100.000,00 €, suurimman tavarapalkinnon arvon ollessa edelleen ainoastaan 35 € (suurimman tavaravoiton arvon on voimassaolevan lainsäädännön mukaan 35 €, tämä tavarapalkinnon taso on jääne vuodelta 2001, jolloin raha-automaatin suurin voitto oli vastaava n. 35 € eli 200 mk). Todettakoon vielä, että tarkasteltuna ajanjaksona v. 2001 – 2018 on rahavoittoautomaatista saatavan suurimman voiton määrä 285 kertaistunut ja rahavoittoautomaatin sijaitessa pelihallissa on voiton määrä 2857 kertaistunut verrattuna tilanteeseen, joka vallitsi vuonna 2001. Saman ajanjakson

aikana on suurimman tavarapalkintopelistä saatavan voiton arvo pysynyt edellä esitetyllä tavalla ennallaan eli 35 €:ssa.

Perustelemme arpajaislain 7:ssä luvussa ja 56§:ssä (56§:n oligopolin purku) tarkoitettujen pelilaitteiden vapauttamista aiemmin esittämällämme tavalla normaalin elinkeinotoiminnan piiriin erityisesti sillä; että em. pykälissä tarkoitettujen ns. tavarapalkintopelien osalta ei ole käytännössä lainkaan riskiä sellaisista peliongelmista ja vastaavista sosiaalisista ongelmista, joita todistettavasti liittyy rahavoittoautomaateilla pelaamiseen.

Haluamme myös tuoda esiin, että tiedossamme ei ole yhtään yleishyödyllistä toimijaa, joka harjoittaisi tavaravoittoautomaattitoimintaa arpajaislain 7. luvun säännösten nojalla. Arpajaislain 7. luvusta onkin muodostunut lainsäädäntöön kuollut kirjain, jonka nojalla mikään taho ei tietääksemme harjoita mitään arpajaistoimintaa, mutta em. säännöksellä saatetaan normaali elinkeinotoiminta ko. alalta mahdottomaksi. (Lakiesityksen luonnos: sivu 7, 5. kappale mukaan poliisilaitokset ovat myöntäneet vuosina 2015 – 2017 keskimäärin kaksi tavaravoittoautomaattilupaa vuodessa, jotka käsityksemme mukaan ovat kohdistuneet ko. lupia hakeneille huvipuistoille).

Yllä esitettyjen tavoitteidemme oikeutuksen tarkastelussa on myös otettava huomioon kansallisesti hyväksytty rahapelipolitiikka, jossa kansalaisia suorastaan kannustetaan rahapelaamiseen sijoittamalla yksinoikeuden haltijan toimesta ja lainsäätäjän hyväksymänä rahavoittoautomaatteja käytännössä kaikkiin kuviteltavissa oleviin paikkoihin, samalla rahavoittoautomaatteja voimallisesti mainostaen ja niiden pelaamiseen kannustaen (Veikkauksen rahavoittoautomaatteja mainostetaan aktiivisesti käytännössä kaikissa medioissa, kuten sanomalehdissä, radiossa, televisiossa, verkossa, kauppakeskusten digitaalisissa ja perinteisissä mainostelineissä, kauppakeskusten ja kauppaliikkeiden kuulutuksissa ja nyt vielä uusimpana ilmiönä suurissa tienvarsimainoksissa).

Voimassaolevan arpajaislain 7. luvun ja 56§:n tarkastelussa on otettava huomioon lainkäytössä tunnettu suhteellisuusperiaate, jota ei ole noudatettu tavalla, joka kestäisi kriittistä tarkastelua EU-oikeuden kannalta. Muistutamme lisäksi, että asiaa on tarkasteltava myös lainkäytössä tunnetun yhdenvertaisuusperiaatteen toteutumisen suhteen, katsommekin, että yhdenvertaisuusperiaate ei toteudu arpajaislain 56§ osalta (oligopoli).

Väitämme, että em. suhteellisuusperiaatetta ja yhdenvertaisuusperiaatetta ei ole otettu asianmukaisesti huomioon, täysin ylimitoitettussa yksinoikeusjärjestelmän suojelemisen tarkoituksessa, vaan on toimittu välittämättä EU-oikeudessa hyväksytyistä periaatteista ja kansallisen perustuslain takaamasta elinkeinovapaudesta ja muista oikeuksista. Voidaankin esittää kaikkiin lakiesityksen luonnoksen sivuilla 10 – 11 mainittuihin EU-tuomioistuimen ratkaisuihin vedoten hyvin perusteltu kysymys: Onko tavarapalkintopelien (arpajaislaki 7. luku ja 56§) tosiasiallinen kieltäminen/oligopolin ylläpitäminen lainkaan sallittu/oikeutettu toimenpide EU – jäsenvaltiossa, jossa aktiivisesti kannustetaan ja tarjotaan mahdollisuuksia erittäin laajamittaiseen riippuvuutta ja sosiaalisia ongelmia aiheuttavaan arpajaislaissa tarkoitettuun rahavoittoautomaattipelaamiseen?

Väitämme myös, että Suomessa arpajaisten tosiasiallinen toimeenpano ja järjestäminen erityisesti rahavoittoautomaattien osalta ei vastaa lainkaan niitä perusteluita (rahapelihaittojen vähentäminen,

rahapeliin markkinoinnin rajoittaminen ym.) joilla ko. yksinoikeutta on EU-oikeudelle ja EU-komissiolle perusteltu. Suomessa vallitsee rahavoittopelien pohjoinen villilänsi, jossa rahavoittoautomaattia tai muuta rahapeliä ei sivuuteta muutoin kuin välttämällä kaikkia kauppia, kioskeja, ravintoloita ja muita julkisia tiloja.

Automaattivuokraajat ry. esittää, että yllä todetut seikat otetaan asianmukaisesti perustellen huomioon arpajaislain uudistamisen yhteydessä. Lakiesitys muistuttaa tällä hetkellä lähinnä farssia, joka johtuu ainoastaan yksinoikeudenhaltijan yksisilmäisestä suojelemisesta hinnalla millä hyvänsä.

Automaattivuokraajat ry.

Jarmo Sainio
puheenjohtaja

Arvo Hoikkala
hallituksenjäsen